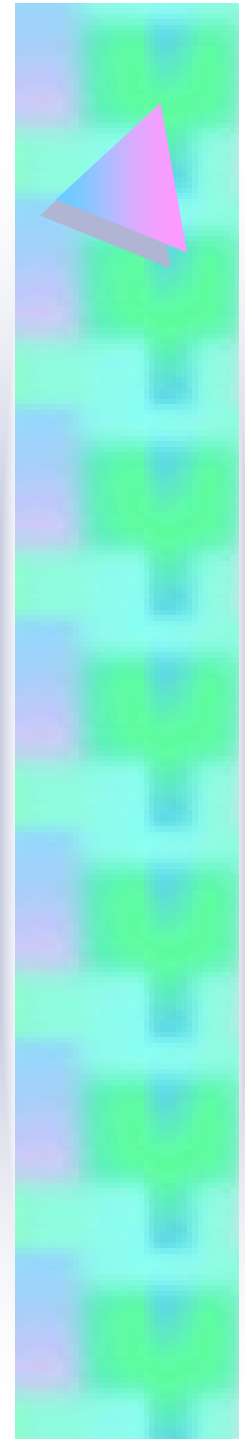

כיצד תופס סגל המכללה

את המשוב על איכות ההוראה בקורסים?

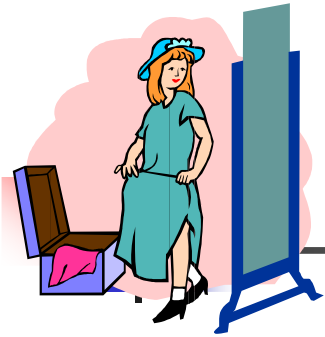
ד"ר מדי וליצקר-פולק
פרופ' קארי סמית

אורנים
מכללה אקדמית לחינוך
הרשות למחקר ולהערכה

רקע תיאורטי

משוב הסטודנטים על איכות ההוראה –

אמצעי להערכה מעצבת ברמת המרצה - להתפתחותו המקצועית ולשיפור ההוראה

אמצעי להערכה מעצבת ומסכמת ברמת המוסד:

כלי אובייקטיבי, יעיל וחיוני בתהליך בקרת איכות ואחריותיות של כל מוסד להשכלה גבוהה, מציע מידע שעשוי לשמש את מקבלי ההחלטות במוסד לצורכי קידום סגל, העלאת שכר, החלטות לגבי מתן קביעות/הפסקת עבודה והיבטים הרלוונטיים למעמד המרצה במוסד.

אמצעי המישוב הנפוץ ביותר במוסדות להשכלה גבוהה שאלון לסטודנט - כמותי אחיד

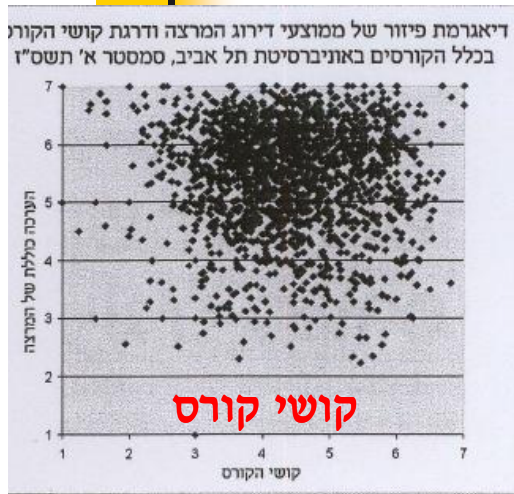
(אבדור, 2006; רייכנברג ובירנפלד, 2004; יורקובסקי ולפידות-ברמן, 2003; נאסר ופרסקו, 2003; Bartlett, 2005; Moses & Mwangi, 2005; Schiller, Taylor & Gates, 2004; Smith, 2003; Hicks, 1999; Burns, 1998; Wachtel, 1998; McKeachie, 1997; Scriven, 1995).

מחלוקת סביב תקפות השאלונים, וסביב גורמי הטיה

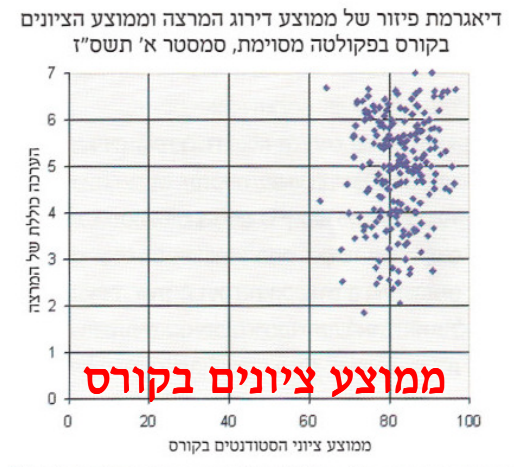
מניפולציות של סטודנטים סביב דרישות הקורס (Germain, & Scandura, 2005)

גישה צרכנית ביחסי מרצה-סטודנט (consumerism)

עשויה להביא ל"אינפלציה בציונים" ולפגוע ברמה האקדמית של המוסד.

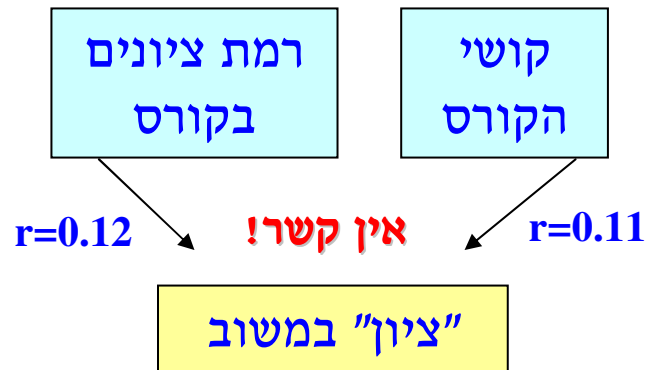

208 קורסים

הערכה כוללת של המרצה

הפרכת "איתוס": חטיבה, 2008

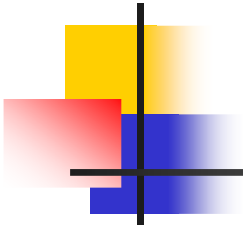
גורמי הטיה עיקריים (מעבר למאפייני המרצה):

- העניין הראשוני של הסטודנט בחומר הלימוד
- כמות לומדים בקורס ("גודל" כיתה)
- אופי הקורס: קורס מתקדם /בסיסי או קורס בחירה / חובה או קורס פרקט
- נוכחות המרצה בכיתה במהלך מילוי שאלון המשוב
- סמיכות בין מועד ביצוע המשוב לבין מועד המבחן המסכם בקורס

(אבדור, 2006; Wachtel 1998; Marsh, 1987; Kam-Por, 1999)

הטיה שמקורה במגבלות של נקודת המבט של הסטודנטים:

אין להם הידע האינטלקטואלי והפרספקטיבה להערכת רמת ההוראה ותרומת הקורס (Fish, 2005), ואינם בעלי מוטיבציה ורצינות הנדרשים לכך (Wachtel, 1998).

לצד ביקורת זו, מחקרים מצביעים על מתאם גבוה בין הערכת הסטודנטים לבין מדדים שונים:

- הערכת עמיתים, הערכת ההנהלה, הערכה עצמית של המורה (Fedler, 1992),
- מדדים של איכות הלמידה (McKeachie, 1999)
- הערכה של צופים מאומנים (Perry & Smart, 1997).

הערכות הסטודנטים יציבות לאורך זמן ומעבר לקורסים, מכאן שמהימנותם גבוהה (Hativa & Raviv, 1996).

מסקנה: סטודנטים מסוגלים לשפוט באופן מושכל את איכות ההוראה

(McKeachie, 1999 ; Marsh, 1983; Hativa & Raviv, 1996)

מטרת המחקר

מטרות המחקר היו:

1. הערכה מעצבת של תהליך המישוב של איכות ההוראה בקורסים.
2. מיפוי צרכים והעדפות ביחס לתהליך זה, לאפשרויות יישומו ולהשלכותיו ברמה המערכתית-מוסדית וברמה האישית של המרצה.

חשיבות מחקר ההערכה

הידע שנצבר במחקר זה ישמש בהפקת מסקנות ותובנות, לקראת תכנון עתידי מושכל של תהליך המשוב, כך שיהא אפקטיבי מבחינת:

(א) הקריטריונים ומבנה המשוב ("מה" יכלול במשוב),

(ב) אופן המישוב והכלים הננקטים לכך ("איך" ייערך המשוב),

(ג) אופן השימוש והטיפול בתוצאות המשוב ("מה ייעשה" עם הממצאים)

ברמה האישית והמוסדית, מבחינה ארגונית ואסטרטגית.

שיטת המחקר

אוכלוסיית המחקר

88 מרצים (מבין 410) השיבו על שאלון המחקר.

73% נשים

49% ד"ר, 43% בעלי תואר שני

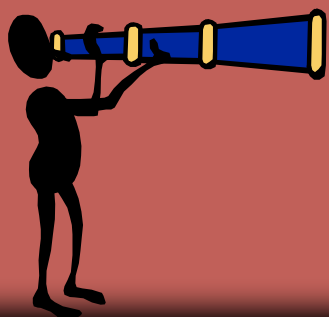
73% מהמשיבים הם קבועים באורנים

ותק ממוצע באורנים – 13 שנה

היקף משרה ממוצע באורנים - 79%

כלי המחקר

שאלון המחקר כולל 100 פריטים סגורים ו-7 שאלות פתוחות מתייחסים ל'מצוי' וה'רצוי' בהקשר לתהליך המשוב ולמבנה שאלון המשוב. נשלחו והוחזרו בדוא"ל, הודפסו והועברו לעיבוד נתונים - **אנונימיים**

מרכיבי שאלון המחקר

תפיסת חיוניות המשוב, אופן מילוי ע"י סטודנטים ומהימנותו	13 פריטים סגורים
תפיסת המשמעות האישית המיוחסת למשוב	10 פריטים סגורים ושאלה פתוחה
השלכות המשוב על התנהלות המרצה ודרכי עבודה בקורסים	8 פריטים סגורים ושאלה פתוחה
מצוי: דרכי הערכה של יעילות ההוראה בקורסים ואיכותה	10 פריטים סגורים ו-2 אפשרויות ל"אחר"
רצוי: דרכי הערכה של יעילות ההוראה בקורסים ואיכותה	10 פריטים סגורים ו-2 אפשרויות ל"אחר"
מצוי: עמדות כלפי מאפייני הקורס / המרצה בשאלון המשוב הנוכחי	16 פריטים סגורים
רצוי: הצעות לממדים נוספים למישוב של ההוראה / מאפייני המרצה	שאלה פתוחה
תפיסת החשיבות המוסדית של המשוב	4 פריטים סגורים ושאלה פתוחה
מצוי: תפיסת הטיפול של הממונה בהקשר למשוב	8 פריטים סגורים
רצוי: הטיפול של הממונה בהקשר למשוב	1 סגור + שאלה פתוחה
מצוי: תפיסת דרכי הטיפול של המוסד בעקבות ממצאי המשוב	7 פריטים סגורים
רצוי: דרכי הטיפול של המוסד בעקבות ממצאי המשוב	3 פריטים סגורים + שאלה פתוחה
הפעולות הננקטות על ידי המרצה עם קבלת המשוב ובעקבותיו	7 פריטים סגורים ושאלה פתוחה

תוצאות המחקר

תפיסת חיוניות המשוב, מהימנותו והשימוש שעושים בו הסטודנטים

לדעת רוב המרצים המשיבים -

- המשוב חיוני במידה רבה ובינונית (ממוצע 3.4):
- זכות הסטודנטים להעריך את איכות ההוראה במוסד (ממוצע 3.8)
- מעוניינים לקבל משוב מהסטודנטים שלהם (ממוצע 3.7)
- תומכים במשוב כדרך הוגנת להערכת איכות ההוראה בקורסים (רבע במידה רבה ומחציתם במידה בינונית)

לעומתם, 4% מהם נפגעו בשנתיים האחרונות ממשובי הסטודנטים במידה רבה, ו-11% במידה בינונית (ממוצע 1.4)

* סולם התשובות נע מ-1 (כלל לא) עד 4 (במידה רבה).

תוצאות המחקר

מהימנות המשוב המתקבל מהסטודנטים

83% מאמינים **במסוגלות הסטודנטים** לספק משוב על הוראה (במידה בינונית וגבוהה). לעומת **פקפוק במהימנות המשוב** המתקבל מהסטודנטים (ממוצע 2.8): שני שלישים סומכים על המידע שרושמים הסטודנטים במידה בינונית, רבע - במידה מועטה בלבד

תשובות פתוחות (6%): על אף החשיבות שייחסו לתפקיד המשוב (האישי והמוסדי), וההנעה ללמוד ממנו, מיעוט מהמשיבים הביעו ביקורת על התייחסות לא ראויה ולא רצינית של סטוד' אליו בעת מילוי, דבר העלול למנוע למידה משמעותית מהמשוב; לכן עלתה גם המלצה להכשיר את הסטודנטים לקראת המשוב:

לעיתים הרכב קבוצה מאד משפיע על המשוב ומעוות את התמונה

מהימנות משוב הסטודנטים

החשיבות למוסד רבה, אך בשל התייחסות לא תמיד רצינית של הסטודנטים, הוא לא תמיד אמין

בחלקם לא מתייחסים אליו ברצינות הראויה, מתוך שיקול דעת ולכן הוא מתקשה להשיג את המטרות הנכונות לשמן הוא מועבר

תוצאות המחקר

מגבלות המשוב והשימוש שעושים בו הסטודנטים

56% סוברים כי הסטודנטים מנצלים את המשוב ככלי ל'ניגוח' (במידה בינונית ורבה),
40% אינם סוברים כך כלל.

רוב המשיבים (70%) מתנגדים לטענה שסטודנטים מנצלים את המשוב להשגת הקלות בדרישות הקורס (למשל, הורדת רמת המטלות וכמותן) ושהמשוב מקנה לסטודנטים כוח לא-רצוי.

תשובות פתוחות (8%): טענה שהמשוב מהווה כלי לפופוליזם ול"רייטינג" של מרצים וקורסים, ושהסטודנטים עושים בו שימוש לרעה:

תוצאות המחקר

כדי לא להיכנע למצב הנ"ל הציעו המשיבים:

ואכן לטענת רוב המרצים (88%-93%) אין הם חוששים מהמשוב ואינם מוותרים על עקרונותיהם

תוצאות המחקר

תפיסת המשמעות האישית המיוחסת למשוב

הטרוגניות במשמעות האישית המיוחסת למשוב:

- 83% ציינו שהמשוב **משמעותי** (במידה רבה ובינונית) לתפקודם כמרצים
- ולא היו מוותרים עליו (לעומת 16% שהיו מוותרים)
- באפשרו להם **ללמוד על איכות הוראתם** (78%), ובספקו **מידע מעצב** לתכנון הקורס בעתיד (67%)
- ללמידה מנקודות הצלחה** שלהם בהוראה (68%), לצד **נקודות לשיפור** (70%), והבנת יחסיהם עם הסטודנטים (71%).
- 60% **טענו שנתוני המשוב מחדשים להם** (לעומת 22% - במידה מועטה).
- המשוב נתפס **ככלי משמעותי להתפתחות מקצועית** על ידי 56%,
- באפשרו להם **למקד את הרפלקציה על הוראתם**
- לעומת** 46% שממעטים להתייחס למשוב ככזה.

תוצאות המחקר

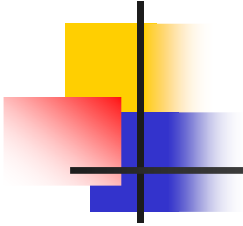
רוב התשובות הפתוחות הדגישו את המשמעות האישית של המשוב מבחינת:

"מראה" המאפשרת הערכה מעצבת ומסכמת,

תורמת להתפתחות מקצועית ולהעלאת הביטחון העצמי, לשמירה על איכות הקורסים, מקור לקבלת החלטות, לשיפור, למיקוד ולמידה על הערך והרלוונטיות שמייחסים הסטודנטים לקורס, וכאמצעי לדרבון וליצירת מוטיבציה פנימית וחיצונית (N=23).

- ✓ כלי מעצב וחשוב מאין כמותו, משמש לי כמראה ומשקף את התנהלות הקורס מ"הצד השני"
- ✓ תעודת הערכה מסכמת ומעצבת
- ✓ המשוב מאד חשוב לצורך הערכה מעצבת ולצורך תהליכים רפלקטיביים שעל המרצה לעשות עם עצמו
- ✓ משמעות רבה, שכן אני עוסק בהוראת סטודנטים ומבקש לדעת עד כמה אני רלוונטי להם
- ✓ בעיקר אינדיקציה לעד כמה הקורס היה משמעותי לסטודנטים
- ✓ קבלת הערכה מצד הסטודנטים כמחזק את דרכי כמורה
- ✓ אני רואה במשוב כלי משמעותי להתפתחות מקצועית
- ✓ אין ספק שהפכתי ליותר ממוקדת ובהירה בעקבות המשובים
- ✓ מחזק מאד את הביטחון העצמי שלי כמרצה ומאפשר ביקורת עצמית שלי על עבודתי.

תוצאות המחקר

אובייקטיביות ופרספקטיבה חיצונית, תוקף לתחושות סובייקטיביות של המרצה (N=6):

- ✓ מחזק או מחליש אצלי את התמונה שמצטיירת באופן כללי בעבודה עם הקבוצה ומספק משמעות 'מחזקת'.
- ✓ המשוב נותן אישור כביכול אובייקטיבי שאני מרצה טוב
- ✓ תומך בהשערות שלי ובמשוב בלתי פורמאלי שאני מקבלת לאורך השנה.

לעומת זאת...

4 משיבים ציינו **שאינם מייחסים כל חשיבות ומשמעות אישית** מיוחדת למשוב:

- ✓ אינני זקוקה למשוב ...
- אם הייתי צריכה לחכות למשוב לקבלת מידע זה, לא הייתי ראויה ללמד במכללה להכשרת מורים!
- ✓ נראה לי שמי שצריך להעריך את הוראתי אולי עשוי להשתמש בשאלון, אני לא משתמשת במידע ממנו לשום דבר
- ✓ אני לא מייחס למשוב שום חשיבות, אלא כעוד הוכחה וביטוי לתרבות הרייטינג השטחית.

השלכות המשוב על התנהלות המרצה ודרכי העבודה בקורסים

רוב המשיבים (88%-96%) דיווחו שהם –

- נוהגים **בהוראה על פי עקרונותיהם החינוכיים**, ללא חשש מהמשוב
- לא יוותרו על עקרונות אלו תמורת היותם אהודים על הסטודנטים, דבקים בכללי משמעת
- ואינם מקלים בדרישות האקדמיות, מתוך שיקולי המשוב הצפוי בתום לימוד הקורס.

✓ אני צמודה לעקרונות הפדגוגיים שלי ללא תלות במשוב;

✓ למשוב אין השלכות ישירות להתנהלות ודרך העבודה שלי

✓ האפשרות של הסטודנטים להבין 1:1 את מטרות הקורס היא לא תמיד אפשרות ויש תוכניות לטווח רחוק יותר

השלכות המשוב על התנהלות המרצה ודרכי העבודה בקורסים

- 95% מהמשיבים מתנגדים לטענה שהמשוב מעכיר את יחסיהם עם הסטודנטים
- 81% סוברים שהעברת המשוב בכיתות מהווה תמריץ חיובי עבור המרצה.

8 דיווחו שלמשוב השפעה חיובית בכיוון של הקפדה, תיאום ציפיות והוגנות כלפי הסטודנטים, ולא דווקא בכיוון של הקלה בדרישות:

- דווקא המשוב גורם לי להיות קפדן יותר בדרישותיי, אני בטוח שזלזול שלי בדרישות וויתור עליהן יוביל להערכה נמוכה שלי בעיני הסטודנטים. צריך לשלב איכות הוראה גבוהה + קפדנות ויושרה והסטודנטים יעריכו זאת יותר /
- המשוב נותן לי תמונה כוללת על תחושות ומחשבות הסטודנטים על הקורס ומאפשר לי לראות דבר מנקודת מבטם.
- אני עורכת לפעמים שינויים (לאו דווקא הקלות) בעקבות המשוב כדי שהסטודנטים ירגישו כי מקשיבים להם.
- מלחיץ אך ראוי שכך.

תוצאות המחקר

5 משיבים התייחסו להשלכות לא רצויות של המשוב –
ככלי להפעלת לחץ על המרצה בכיוון של הקלות והליכה לקראת הסטודנט,
או ככלי להערכה מסכמת בלבד:

✓ אני משוכנעת שהמשוב משפיע על דרכי ההתנהלות גם שלי וגם של מרצים אחרים,
חלק מהתרבות בו הסטודנט מכתוב את הכללים ומאיים ב"הענשה" במידה ולא עומדים בדרישותיו

✓ נפגעתי פעם אחת ממשוב של כיתה שהתחשבנה על מטלות (מופרזות לדעתה) ומפעם לפעם מופעלים לחצים

✓ גורם למתח מול הסטודנטים שמנצלים בחלקם את המשוב כדי להוריד מעצמם עול;

✓ המשוב לא משפר את ההוראה שלי בשום צורה שהיא. אני מבינה שזה צורך של המוסד.
בגלל מצבי הרעוע באורנים המשוב מפחית את המוטיבציה שלי וגורם לי לחרדה מסוימת. אני חושבת שללא המשוב
הייתי רגועה יותר, פחות מתפשרת ובכלל מרצה טובה יותר. מבחינתי המשוב מהווה כלי להערכה מסכמת בלבד.

והיה מי שהוסיף: המפתח הוא בשיתוף המרצה בבניית המשוב ובכך להבטיח את השפעת המשוב על עבודתו.

מרצה שחשונה לו איכות
ההוראה מקיים שיחות משוב
תקופתיות וער לצורכי
הלומדים לאורך כל התקופה

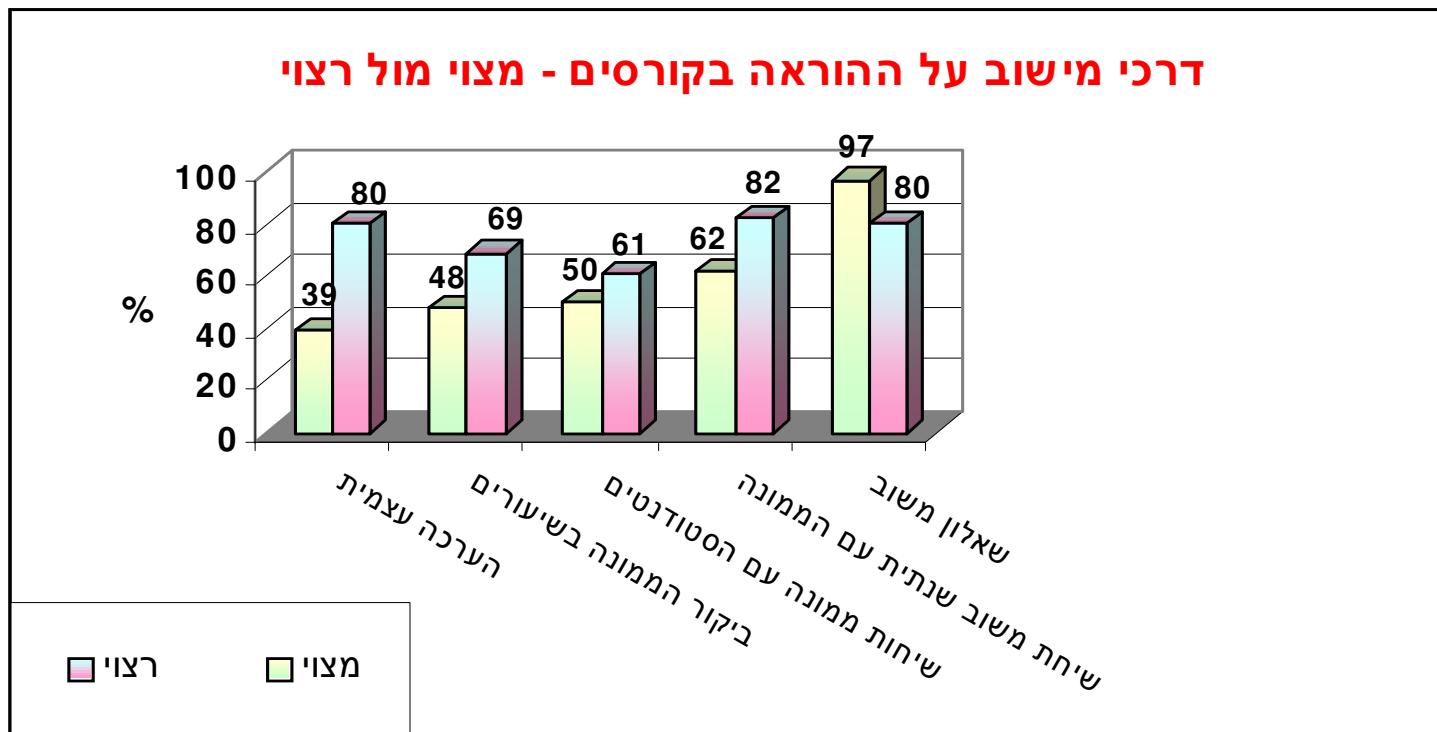
לפני הגעתו אני עושה
משוב אישי ומפורט שלי
בקורס, למידה ושיפור
הקורס להמשך

משוב תהליכי,
מעבר למשוב המוסדי...
(N=6):

משוב שבועי על מנת
להיות יותר בקשר עם
הסטודנטים בשיעור עם
מספר רב משתתפים.

נדיר שאני לומד
מהמשוב, יש לי משובים
משלי שעובדים כל הזמן

דרכי הערכה של יעילות ההוראה בקורסים ואיכותה – המצוי והרצוי

הצעות לדרכים נוספות

- ✓ יש מקום לביקור ותצפית של ראשי חוגים לשם הערכת ההוראה ולא לתת את הכוח לסטודנטים;
- ✓ הממונה צריך לבדוק סילבוסים, לראיין בשיחות חתך סטודנטים מצטיינים ולצפות מדי פעם בשיעורים, שאם לא כן יש סכנה לקבל תמונה חלקית;
- ✓ משוב שאני עושה בעצמי באמצע השנה, סיפורי 'מרגלים' מקרב הסטודנטים;
- ✓ מעקב במשך שנים, רק רקורד של שנים במגמה אחת, טוב או רע, בעלת משמעות;
- ✓ חשוב למסד ישיבות צוות לדיון והתלבטות בקשיים של המרצים על מנת לבנות מסגרות התייחסות. השאלון, ככלי כמעט יחיד להערכה מגביר את תחושת הניכור והבדידות בעבודתנו;
- ✓ הייתי מעוניינת שיצפו בי בשיעורים ולא שיתייחסו לשאלון המשוב;

עמדות כלפי מאפייני הקורס או המרצה המיוצגים בשאלון המשוב הנוכחי - מצוי

- רוב ההיגדים נחשבים בעלי ערך גבוה (85%-95% במידה רבה) בעיני המרצים מבחינת הערכת המרצה והקורס,
- כל ההיגדים משמעותיים למרצים לקבלת משוב מהסטודנטים - במידה רבה ובינונית (לרבות ההיגדים על הסדנה, אליהם התייחסו המרצים שהיגדים אלו רלוונטיים לקורס שלהם).
- המשמעות היא **שביעות רצון גבוהה מהנוסח הנוכחי של שאלון המשוב (ממוצע 3.8)**.
- מעבר לכך - הועלו הצעות לממדים נוספים למישוב של ההוראה או מאפייני המרצה

תפיסת החשיבות המוסדית של המשוב

ממוצע העמדות שייחסו המשיבים **לחשיבות המוסדית של המשוב הוא 3.3**,
גבוה מממוצע עמדותיהם כלפי **המשמעות האישית של המשוב – 2.9**.

98% מהמשיבים **תומכים** במידה רבה (87%) ובינונית (11%) **בחשיבותו של המשוב למוסד**
כדי שיעריך את עצמו, **כי איכות ההוראה היא חלק מאיכותו** (ממוצע 3.9).

84% מודעים לכך שהמשוב מקנה למוסד **תמונה מערכתית כללית** על איכות ההוראה בו,
ומאפשר **למידה על איכות ההוראה הספציפית של כל מרצה** (79%),
ובכך מקנה למוסד מידע חיוני **לקראת קבלת החלטות** ביחס לעבודת המורה בו (71%).

25 משיבים פירטו בתשובות הפתוחות אודות תפיסתם על **החיוניות של משוב**
בכל מוסד ה"מכבד את עצמו", ובמיוחד במוסד **חינוכי האמור להוות מודל לחיקוי להוראה טובה**:
לצד הנ"ל הובעו **ביקורת ותסכול** באשר לאי-יישום מושכל של ממצאי המשוב על ידי המוסד
או אי-החשבתו המספקת לקידום הסגל.

חשיבות המשוב למוסד

לכן חשיבות מאד
גדולה שמורי המורים
יהיו מורים ראויים

חיוני, ובמיוחד במוסד
להכשרת מורים

כל גוף חינוכי המכבד
עצמו חייב להאמין בו
ולהשתמש בו כל שנה

במיוחד במכללה לחינוך יש חשיבות
עליונה לאיכות ההוראה של הסגל:
practice what you teach

הערכות שליליות
צריכות להדליק
אור אדום

ניטור ובקרה של
ההוראה במוסד,
טיפול ופתרון בעיות

להיות ער למצב
איכות ההוראה
ולטרוח על שיפורו

לאתר בעיות
קיצוניות ולעזור
לפתור אותם

לאפשר לסטודנטים להביע דעה,
תחושה לגבי יעילות ותרומת
הקורס להתפתחותו המקצועית

לתת לסטודנטים הרגשה שמתחשבים
בדעותיהם, בעיקר לטפל במקרים
קיצוניים של חוסר התאמה בולטת

אוזן קשבת לסטודנטים,
התחשבות בדעותיהם,
גם ברמת הנראות

ביקורת על אי-מתן במה
מספקת למשוב,
כקריטריון לקידום
המרצה, במיוחד במוסד
להכשרת מורים

המשוב חייב להיות חלק מקבלת החלטות
לגבי עבודתי, אבל להערכתך אין מתייחסים
למשוב כחלק מקבלת החלטות היום (ד"ר,
שיקולים כלכליים...)

לדעתי היה ראוי לתת יותר חשיבות לאופן
ההוראה ולאיכותה במוסד המכשיר
מורים

לעיתים אני מצרה שאין
התייחסות למשונים לא
כל כך טובים של
המורים ואין שינוי, הם
ממשיכים ללמד. זה
לפחות מפי הסטודנטים

הדעות וההערות של
הסטודנטים להרחיב את
מסגרת הקורס מסמסטריאלי
לשנתי – לא מצאו אוזן אוהדת
במערכת... מי עוד קורא חוץ
מהמרצה, מי עוד צריך ואמור
להתייחס למשוב?

תחושת אי-יישום מושכל של
ממצאי המשוב ברמה
מערכתית לצורכי למידה, עיצוב
וטיפול

המשוב חשוב למוסד עד גבול מסוים,
שכן האינטרסים של הסטודנטים ושל
המוסד אינם בהכרח חופפים

תפיסת הטיפול של הממונה בהקשר למשוב: מצוי ורצוי

ממוצע (טווח 1-4)	מצוי
3.2	הממונה עליי בודק/ת את המשוב היטב
3.0	לממונה עליי יש יכולת לנהל שיחת משוב בונה
2.8	אני חש/ה בנוח להתייעץ עם הממונה עליי על המשוב, גם אם אינו חיובי
2.7	לממונה עליי יכולת לסייע לי בפתרון בעיות שהועלו במשוב
2.3	<p>הממונה עליי משבח/ת אותי אישית על משוב טוב במיוחד</p> <p>אם כן, באיזה אופן? א. בכתב: 70.3% ב. בעל פה: 29.7%</p>
2.3	אני מקבל/ת תמיכה מהממונה עליי בתהליך שיפור הוראתי
1.6	הממונה עליי מבקר אותי על משוב שאינו טוב
1.5	הממונה עליי מזמן/ת אותי לשיחה על המשוב
2.5	ממוצע כולל - מצוי: טיפול הממונה בעקבות המשוב
2.2	ראוי שהמרצים יתוגמלו באופן דיפרנציאלי, בהתחשב בתוצאות המשוב

טיפול רצוי של הממונה/המוסד בהקשר לממצאי המשוב

ממוצע

(טווח 1-4)

3.6	רצוי שהמוסד ישבח מרצה שמקבל משוב חיובי במיוחד	●
3.5	רצוי שהמוסד יציע תמיכה למרצה שמקבל משוב שאינו חיובי במיוחד	●
1.5	* מיותר שהמוסד יתייחס לתוצאות המשוב של מרצה, זהו עניינו האישי בלבד	●
3.5	ממוצע כולל – עמדות כלפי הטיפול המוסדי הרצוי בעקבות המשוב	

שקיפות ממצאי המשוב בפני הסטודנטים

61% מתנגדים לפרסום ממצאי המשוב בקרב הסטודנטים, על ידי אגודת הסטודנטים, כמקובל במוסדות אקדמיים אחרים, בעוד ש- 21% דווקא מצדדים בכך במידה רבה.

59 משיבים הציעו רעיונות, לעתים לצד הבעת ביקורת ותסכול על ה'מצוי'.
העיקריים שבהם:

● ציפיה להתייחסות כלשהי מצד הממונה, בעלת אופי רציני, ענייני ומתחשב,
ואף לתגמול דיפרנציאלי הולם.

אמצעי טיפול מומלצים –

בעל-פה: שיחת משוב (אישית עם הממונה, שיחה תקופתית, בצוות עמיתים או עם הכיתה),
בכתב (מכתב ציון לשבח)

פרסום רשימת המרצים המצטיינים: יש לפרסם את המורים המצטיינים להגברה ולעידוד, מוסדות להכשרת מורים
אמורים להעסיק מורים מצטיינים. בינוניים וחלשים יש מספיק במערכת החינוך
• לתת משקל רב יותר לשבח הניתן למורים הטובים יותר ולעשות זאת קצת יותר בפרהסיה

בונוס

במקרה של משוב "שלילי" –

לקרוא לשיחה אישית ולהציע תמיכה.

ניתן לבנות קורס הערכה המסביר את מאפייני המשוב הכמותי, ולהוסיף לתמונה מאפייני משוב איכותיים

אם המשוב גרוע רצוי לברר למה, ואם יש מה לשפר אז לתת דרך וכלים לשפר

לזמן את מי שהמשוב שלו מצביע על בעיות, ולדרוש שיפור

הרחקה מהמוסד מרצים שהמשוב עליהם גרוע בעקביות.

דיון ומסקנות

חפיפה בין

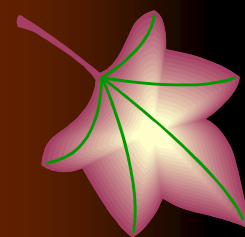
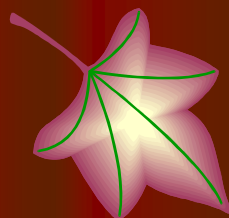
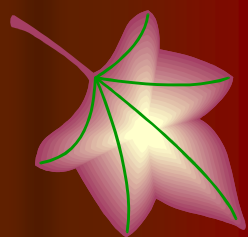
תשובות המרצים (סגורות ופתוחות) בהקשר להיבטי המשוב השונים לבין טיעונים של אנשי חינוך וחוקרים

(חטיבה, 2008; אבדור, 2006; רייכנברג ובירנפלד, 2004; יורקובסקי ולפידות-ברמן, 2003; נאסר ופרסקו, 2003; Bartlett, 2005; Moses & Mwangi, 2005; Schiller, Taylor & Gates, 2004; Smith, 2003; Hicks, 1999; Burns, 1998; Wachtel, 1998; McKeachie, 1997; Scriven, 1995).

לרבות הצורך בדיאלוג רפלקטיבי למען ההתפתחות המקצועית של הסגל
(Kolb 1998; Cohran-Smith, 2005, Zeichner, 2007).

אכן הופקו לקחים ותובנות מממצאי המחקר –

מהיתרונות וההצעות, לצד החסרונות/בעיות שהועלו בהקשר לתהליך המשוב.
הידע שנצבר במחקר משמש את מקבלי ההחלטות במכללה בהפקת מסקנות, לקראת תכנון עתידי מושכל של תהליך המשוב באווירה תומכת, במסגרת תהליכי קידום איכות ההוראה והרמה האקדמית באורנים.

בתודה על ההקשבה!!!